

Identificatie en typering van de TAALVAARDIGHEIDSTOETS AANVANG LAGER ONDERWIJS (TAL)



Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Taalvaardigheidstoets Aanvang Lager onderwijs (TAL); Steunpunt Nederlands als Tweede Taal (Centrum voor Taal en Onderwijs, KU Leuven); Leuven; 1995; Vlaams. De TAL is niet meer te verkrijgen. Hij is vervangen door de SALTO.
2. <u>Wat en voor wie?</u>	De toets wordt afgenomen bij kinderen in de derde kleuterklas of bij het begin van het eerste leerjaar.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	<input checked="" type="checkbox"/> Toets <input type="checkbox"/> Volgstelsel <input type="checkbox"/> Observatiewijzer <input type="checkbox"/> Portfolio <input type="checkbox"/> Andere
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	De toetsafname duurt ongeveer 1 lesuur (instructies inbegrepen). Er is geen strikte tijdsdruk.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	<input checked="" type="checkbox"/> Eén meetmoment <input type="checkbox"/> Meer meetmomenten
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	<input checked="" type="checkbox"/> Klassikaal <input checked="" type="checkbox"/> Individueel Er wordt gewerkt met groepen van maximaal tien leerlingen. Uit voortoetsing is gebleken dat een groep van vijf leerlingen ideaal is om de TAL af te nemen.
7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau, klasniveau</u>	<input checked="" type="checkbox"/> Leerlingenniveau <input checked="" type="checkbox"/> Klasniveau <input type="checkbox"/> Schoolniveau

<u>of op schoolniveau?</u>	Men kan zich baseren op de gemiddelde TAL-score van de klas of men kan de score van elke individuele leerling als uitgangspunt nemen.
Omschrijving van het instrument	
8. <u>Welke vaardigheden?</u>	<p>Vaardigheden:</p> <p><input type="checkbox"/> Lezen</p> <p><input type="checkbox"/> Schrijven</p> <p><input type="checkbox"/> Spreken/Gesprek</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Luisteren</p> <p>Competenties:</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Taalcompetentie</p> <p><input type="checkbox"/> Zelfsturende competentie</p> <p><input type="checkbox"/> Leercompetentie</p> <p><input type="checkbox"/> Sociale competentie</p> <p>Deelcompetenties:</p> <p>De TAL-toets is een toets die afgenomen wordt bij kinderen uit de derde kleuterklas, of bij het begin van het eerste leerjaar. Hierdoor kan de TAL-toets gelinkt worden aan zowel de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in het kleuteronderwijs (via https://www.onderwijsdoelen.be/) als aan de eindtermen Nederlands in de lagere school. Volgende ontwikkelingsdoelen worden getoetst aan de hand van de TAL-toets:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Luisteren: <ul style="list-style-type: none"> ○ De kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld/geluid, begrijpen. ○ De kleuters kunnen door de kleuteronderwijzers gegeven opdrachten, met betrekking tot activiteiten in de klas of op school, begrijpen. – Taalbeschouwing: <ul style="list-style-type: none"> ○ De kleuters beseffen dat boodschappen visueel kunnen worden bewaard en daardoor opnieuw kunnen worden opgeroepen.

	<p>Met betrekking tot het doelenkader, waarbinnen de eindtermen voor Nederlands in het lager onderwijs opgenomen werden, meet de TAL volgende deelcompetenties voor de taalcompetentie binnen de vaardigheid luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Informatie achterhalen – Informatie op persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen. – Taalbeschouwing: woordenschat.
<p>9. <u>Wat doen de leerlingen?</u></p>	<p>Voor de toets moeten kinderen bepaalde dingen aanduiden op tekeningen op basis van korte tekstjes die bij de tekeningen voorgelezen worden. Door dat al dan niet te doen, geven de kinderen blijk van hun taalvaardigheid. In totaal zijn er 50 opdrachten die verdeeld worden over 3 subtests:</p> <p>Bij subtest 1 (10 items) worden telkens één of twee zinnestjes voorgelezen waarbij het niet de bedoeling is dat een bepaald woord zelf het item is, maar dat het gebruikt wordt als aanzet om een natuurlijke taalcontext te creëren. Bij elk item krijgen de kinderen een blad met vier verschillende plaatjes. Na het voorlezen wordt er door de proefleider een vraag gesteld waarop de kinderen kunnen antwoorden door één van de plaatjes aan te kruisen.</p> <p>Subtest 2 bevat 31 items. Bij één tekening horen meerdere items. De proefleider leest een verhaaltje voor en vraagt de kinderen telkens om iets op de tekening aan te kruisen. De aan te kruisen delen op de tekeningen kunnen voorwerpen zijn of weergaven van bepaalde handelingen die overeenkomen met de te toetsen begrippen.</p> <p>Bij subtest 3 krijgen de kinderen weer een kort verhaaltje te horen dat bij een tekening past. Pas nadat de proefleider het verhaaltje heeft voorgelezen mogen de kinderen hun potlood nemen en een kruisje zetten op die delen van de tekening waar ze vragen over krijgen.</p>
<p>10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u></p>	<p><input checked="" type="checkbox"/> Screening <input type="checkbox"/> Diagnose <input type="checkbox"/> Andere</p> <p>De TAL is een signaaltoets en geen diagnosetoets. Als een leerling een achterstand in taalvaardigheid vertoont, moet men volgens de toetsmakers niet proberen uit te zoeken hoe je die achterstand kan vertalen in achterstanden op verschillende onderdelen. De toetsmakers gaan ervan uit dat een dergelijke achterstand een globale aanpak vereist, waarbij men de leerling kansen biedt om zijn taalvaardigheid als geheel te verbeteren. Dergelijke kansen kan men onvoldoende bieden als men die achterstand uitsluitend wil aanpakken via remediëring.</p>
<p>11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u></p>	<p><input checked="" type="checkbox"/> Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) <input checked="" type="checkbox"/> Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) <input type="checkbox"/> Geen vergelijking</p>

Aan de ene kant is de TAL een *criteriumgerelateerde toets*, omdat de bedoeling is vast te stellen of kinderen de taaltaken kunnen uitvoeren waarvan men denkt dat ze belangrijk zijn om in het eerste leerjaar te kunnen volgen.

Aan de andere kant is de TAL aan een vrij grootschalig onderzoek onderworpen, wat het mogelijk maakt om de scores van een groot aantal kinderen met elkaar te vergelijken, zoals bij *normgerelateerde toetsen*. Het onderzoek heeft uitgewezen wat een bepaalde taalvaardigheidsdrempel inhoudt voor het kunnen functioneren in het eerste leerjaar.

Om de norm te bepalen kan men twee redeneringen volgen. Een eerste gaat ervan uit dat het eerste leerjaar gemodelleerd is naar de gemiddelde autochtone leerling. Dat wil zeggen dat wie goed wil kunnen functioneren in dat eerste leerjaar minimaal over de taalvaardigheid moet beschikken die kenmerkend is voor die gemiddelde autochtone leerling. Onderzoek heeft uitgewezen dat die vaardigheid overeenkomt met een toetsscore van 46. De toetsmakers stellen dat leerlingen aan het begin van het eerste leerjaar minstens een niveau moeten halen dat overeenkomt met het gemiddelde niveau van de autochtone leerling min een standaardafwijking voor die leerling. In dat geval komen we uit bij een minimumscore van 42.

Welke van de twee normen men wilt gebruiken, hangt af van wat men wilt inschatten. Als je alle leerlingen op het spoor wilt komen die moeilijkheden zouden kunnen krijgen op basis van hun taalvaardigheidsniveau, en je daarbij zelfs de potentiële probleemgevallen (die er in werkelijkheid waarschijnlijk geen zullen zijn) wilt selecteren, dan moet je de 90%-drempel (= toetsscore van 46) hanteren. Wil je echter enkel een groep leerlingen selecteren die met grote waarschijnlijkheid problemen zullen kennen, dan kun je best de lagere drempel gebruiken (= minimumscore van 42).

Criteria voor een goed evaluatie-instrument

12. Wat meet het instrument?

De handleiding van TAL geeft informatie over:

Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof

In de handleiding van de TAL wordt er weergegeven welke eindtermen en ontwikkelingsdoelen nagegaan worden met deze toets.

In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde:

De TAL zegt de taalvaardigheid te meten van leerlingen bij het begin van het lager onderwijs. De TAL wil die vaardigheid meten waarvan kan aangenomen worden dat men ze nodig heeft om in het eerste

	<p>leerjaar te kunnen functioneren. Voor de toets moeten de leerlingen bepaalde dingen aanduiden op tekeningen. Dat doen ze op basis van korte tekstjes die bij de tekeningen voorgelezen worden. Door al dan niet het juiste aan te duiden, geven de leerlingen blijk van hun taalvaardigheid.</p> <p>De te toetsen woorden worden niet geïsoleerd aangeboden, maar zijn ingebed in een context. Het gaat dus niet om het herkennen van afzonderlijke elementen, maar om het begrijpen van verbanden en verhoudingen tussen de elementen en hun context. Omdat kinderen altijd één plaatje uit meerdere plaatjes moeten kiezen, lijkt het op een meerkeuzetoets.</p> <p><input type="checkbox"/> Geen informatie over validiteit</p>
<p>13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u></p>	<p>De handleiding van TAL geeft informatie over:</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Betrouwbaarheid van de toetsafname In de handleiding wordt er een protocol opgenomen met duidelijke instructies voor de leerkracht hoe de toets afgenomen moet worden en hoe elk toetsitem bevroegd moet worden.</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> De betrouwbaarheid is <input type="checkbox"/> is eerder laag <input type="checkbox"/> is eerder matig <input checked="" type="checkbox"/> is eerder voldoende hoog¹</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Betrouwbaarheid van de scoring In de handleiding zijn er instructies opgenomen voor het invullen van het scoreformulier.</p> <p><input type="checkbox"/> Geen informatie over betrouwbaarheid</p>
<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>Vaststellen dat een leerling te weinig taalvaardig is om het onderwijs in het eerste leerjaar met vrucht te volgen, moet worden gezien als het vaststellen van de beginsituatie. De actie die op deze vaststelling moet volgen is niet het afschrijven van de leerling als onbekwaam om het onderwijs in dat eerste leerjaar te volgen, maar wel het plannen en organiseren van krachtig onderwijs opdat de leerling er tot leren kan komen.</p> <p>Als er grote tekorten blijken te zijn na de TAL-afname moet volgens de toetsontwikkelaars eerst de klaspraktijk structureel aangepakt worden en pas daarna eventueel voor remediëring gezorgd worden.</p> <p>De achtergrondtekst bij de TAL legt uit welke mogelijkheden er zijn om op basis van de toetsresultaten aan de slag te gaan in de klas. Het is niet de bedoeling om aan de hand van de TAL klassen in te delen die homogeen</p>

¹ De Cronbach's alfa is 0,94.

	zijn qua taalvaardigheid of om kinderen door te verwijzen naar het buitengewoon onderwijs.
15. <u>Praktische haalbaarheid?</u>	De toets geeft een algemeen beeld en geen specifieke informatie over deelvaardigheden. De scoringswijze is efficiënt en vraagt een minimale tijdsinvestering.
16. <u>Kritische reflectie op algemene kwaliteit</u>	<ul style="list-style-type: none"> - De TAL is een toets die de mondelinge, receptieve taalvaardigheid van kinderen meet. De toets is sterk woordenschatgericht. Uiteindelijk peilen alle items naar het begrip van één woord/enkele woorden die weliswaar eerst gecontextualiseerd worden aangeboden maar nadien toch geïsoleerd worden bevestigd. - Ook al waarschuwt de toets ervoor dat de resultaten in geen geval gebruikt mogen worden om leerlingen tegen te houden omdat ze onvoldoende taalvaardig (zouden) zijn, toch moeten de toets en de resultaten met de nodige voorzichtigheid en context gebruikt worden. - De toets is éénmalig, een momentopname: bij een slechte score moet men er zeker van zijn dat er geen andere factoren een rol hebben gespeeld (ziek, moe...). De resultaten moeten genuanceerd geïnterpreteerd worden. Scholen kunnen beslissen om een proces in kaart te brengen door aan het begin van de derde kleuterklas ook de TALK af te nemen. Die toets peilt naar dezelfde aspecten van taalvaardigheid die nodig zijn om te starten in het eerste leerjaar. - De toets biedt een analyse van de beginsituatie “hoe start deze leerling qua taalvaardigheid aan het eerste leerjaar?”. Bij een slechte score moet de verantwoordelijkheid dan ook niet naar de leerling worden doorgeschoven (bv. start lager onderwijs uitstellen) maar moet de school zich de vraag stellen wat er ondernomen kan worden om de kloof tussen de taalvaardigheid van de leerling en de gewenste taalvaardigheid te overbruggen. - De handleiding van de TAL pleit voor een structurele aanpak in de klas, niet voor afzonderlijke remediëring. De TAL biedt mogelijkheden om op tijd na te denken over de organisatie van het eigen onderwijs waarbij er rekening wordt gehouden met <i>alle</i> kinderen (zorgen dat <i>iedereen</i> over voldoende algemene taalvaardigheid beschikt om via schoolse taalvaardigheid nieuwe kennis en competenties te verwerven; zorgen dat aan de basisvoorwaarde voor “kunnen leren” wordt voldaan; zorgen dat het onderwijs voor leerlingen die goed scoren op de TAL niet aan efficiëntie verliest omdat leerlingen die slecht scoren de gestelde leertaken niet kunnen uitvoeren). Het is belangrijk dat de toets dus ook op die manier gebruikt wordt. - De toets mag niet gebruikt worden om klasgroepen op basis van taalvaardigheid samen te stellen. - Het instrument is vrij oud.

